HELSINGIN SANOMAT

TIISTAI
10. 8. 1982

Suomenlinnaan tulee oma kahvilalaiva

Helga, Gerda ja Inga-Lill ovat sisaruksia, jotka viettävät vanhuudenpäiviään Suomenlinnan Tykistölahdessa köllötellen. Kaikki ovat vanhoja jaaloja, sodan jälkeen hiekan kuljetukseen valmistettuja puulaivoja. Nyt Helga on elämänmuutoksen edessä: siita kunnostetaan kahvilalaiva. Paraikaa Helga-jaala saa uutta puuta lahonneen tilalle.

Sivu 6

Vilppulan kaloilta loppuu happi

Vilppulalaisten kesatunnelmia madaltavat Serlachiuksen Mantan tehtaitten alapuolisissa vesistöissa kelluvat kuolleet kalat. Kaloja on kuollut miltei yhta kauan, kuin Mantassä on tehty paperiakin, mutta taman kesan helteet ovat pahentaneet tilannetta entisestaan: Vesien happipitoisuus lahentelee nollaa, ja siikoja, lahnoja ja saynavia kuolee tuhansittain.

Sivu 8

Avaruuden sotilaskäyttö puhutti YK:n kokousta

YK:n toinen avaruuskonferenssi, Unispace 82 avattiin maanantaina Wienissa. Kokouksessa on määra keskittya kansainvaliseen yhteistyohon avaruustutkimuksen hyödyntamisessa. Uhka kilpavarustelun ulottumisesta myos avarauteen nousi kuitenkin jo ensimmaisenä paivana tarkeimmaksi puheenaiheeksi.

Sivu 13

Nykyaika motittaa Anjalan kartanoa

Nykyaika kolhii Anjalan kartanomuseota ympäristöineen. Ankkapurhan kosken tehdään uutta voimalaa, lähistöllä oikaistaan tieta, kartanoalueelle rakennettu maatalousoppilaitos laajenee. Suunnitellaanpa viela Kymijoen kanavoimistakin. Saako kartano nyt vastata vanhoista kalaveloistaan . . .

Sivu 10

AEG myy itseään velkojapankeilleen

Lansisaksalainen elektroniikkajatti AEG-Telefunken pyrkii pelastamaan itsensa taydelliselta konkurssilta kauppaamalla loppujakin osakkeitaan velkojapankeille. Pankit omistavat yhtiosta jo lahes puolet. Itsensa myynti jäi maanantaina yhtiön viimeiseksi oljenkorreksi alan muiden yritysten luovuttua pelastusyrityksista. AEG:lla on velkoja ainakin yhdeksän miljardia Suomen markkaa.

Sivu 18

Kuinka punamultamökeistä tuli historiaa

120 vuotta sitten suomalaiset maalasivat mökkinsä omatekoisella punamullalla. 120 vuotta on myös siita, kun Tikkurilan Väritehtaat aloitti maalien sidosainetta valmistavana oljynpuristamona Keravanjoen varrella. Maalien valmistus aloitettiin tehtaalla vuonna 1919.

Shell uskoo vakaasti öljyn edullisuuteen

Kansainväliset öljy-yhtiöt ovat huolissaan uusista energialähteista. Ne tekevät tasaiseen tahtiin selvityksiä öljyn edullisuudesta muihin energialähteisiin verrattuna. Uusimmassa tutkimuksessaan Shell kertoo aurinkoenergian olevan kalleinta. Kun oljybarrelin tuotantohinta on muutama dollari, maksaa saman energiamäärän tuottaminen auringon avulla sata dollaria.

Taloustiistai sivut 15—17

Tänään 30 sivua

Kotimaa	6— 8
Mielipide	9
Horisontti	10—11
Kulttuuri	12—13
Ulkomaat	13—14
Taloustiistai	15—17
Talous	18
Urheilu	19—20
Sarjakuvat	28
Radio/tv	29

* * * * * *

Markku Rokala paransi jälleen kolmiloikan kauden kotimaista kärkitulosta. Hän loikkasi Piteåssa 16,55. Hypyllään hän saattaa varmistaa paikkansa Ateenan EM-kisoihin.

Sivu 19

Metrojohtaja sai potkut

Valtanen todisteli syyttömyyttään kuittijäljennöksin

Helsingin kaupunginhallitus päätti maanantaina yksimielisesti pidättää metrotoimiston toimitusjohtajan Unto Valtasen virastaan heti.

Potkut ovat voimassa toistaiseksi, lahjusvihjeisiin liittyvien poliisitutkimusten ja mahdollisen oikeudenkäynnin ajan.

Päätös ei tullut yllätyksenä. Sitä odotettiin sen jälkeen, kun oikeuskansleri Kai Korte toimitti virasta vapauttamiseen kehottavan kirjelmän kaupunginhallitukselle viime viikolla.

Korte sanoi olevan aihetta epäillä Valtasen ottaneen lahjuksia ja siten syyllistyneen vakavaan virkarikokseen.

Toimitusjohtaja Valtanen jätti kaupunginhallitukselle selityksen, jossa hän kiisti väitteet ja sanoi lisätutkimusten todistavan hänen syyttömyytensä. Selityksen liitteenä oli valokopio kuitista, jonka mukaan Valtasen vaimo on maksanut Otto Wuorio Oy:lle Turun saaristoon rakennetun kesämökin kerralla kokonaan. Oikeuskansleri oli kiinnittänyt huomiota toiseen kuittiin, jolla Otto Wuorio oli maksanut mökin erään rakennustarvikekuljetuksen.

Toimitusjohtaja Valtanen ei ollut maanantaina tavoitettavissa. Hän on vuosilomallaan tietymättömissä.

Sivu 6

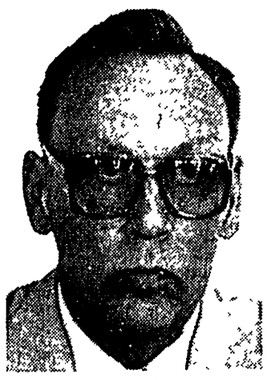

Unto Valtanen

Ylipormestari Raimo Ilaskivi vaatii:

Metrotoimisto pian päiviltä

Metrojohtaja Unto Valtasen mukana saattaa kaatua koko metrotoimisto. Tuskastunut ylipormestari Raimo Ilaskivi esitti, että toimisto pannaan sileäksi vuodenvaihteessa. Myöskään metrotoimikuntaa ei tarvittaisi sen jälkeen. Kaupunginhallitus jäi kuitenkin miettimään asiaa.

Aiemmin on suunniteltu, että metrotoimisto saisi hoidella töitään loppuun ja siirrellä tehtäviään muille virastoille vuoden 1985 alkuun saakka.

Nyt olisi metrotoimiston 60 työntekijälle löydettävä uudet työpaikat vajaassa viidessä kuukaudessa. Ilaskiven esitys tuli täytenä yllätyksenä metrotoimiston väelle.

Lain ja järjestyksen linjaa kaupunginhallitus toteutti ojentaessaan metrotoimikuntaa vitkuttelusta kuulutus- ja valvontalaitteiden hankinnassa.

Kaupunginhallitus kumosi metrotoimikunnan viimeviikkoisen päätöksen, jolla kauppa pyrittiin jakamaan kahtia. Metrotoimikunta määrättiin nyt ratkaisemaan asia kiireesti alkuperäisten tarjousten pohjalta.

Raimo Ilaskivi

Pakkolomat lisääntyvät nopeasti

Pakkoloma jatkaa yhä useamman suomalaisen kesälomakautta. Viime viikkoina on lomautusilmoituksia sadellut varsinkin Etelä-Suomen teollisuuslaitoksilta tiuhaan tahtiin, ja ensi syksystä odotellaan viimevuotista huomattavasti vilkkaampaa pakkolomakautta.

Tähän saakka ovat varsinkin sahat kunnostautuneet lomautuksilla. Myös sellutehtaat ovat näinä viikkoina ilmeisesti kiirehtimässä lomautusilmoitusten antoa. Hyvää ei kuulu myöskään lomalta palaaville tekstiili- ja nahkatyöntekijöille. Useaa odottaa ainakin lyhennetty työviikko.

Pahiten lomautukset ovat koskeneet kolmiossa Turku—Tampere—Vaasa työtään tekeviä. Näissä työvoimapiireissä työviikot ovat kuihtuneet nopeimmin ja eniten väkeä on palkattomalla lomalla.

Suurin yksittäinen lomanlupaaja on Yhtyneiden Paperitehtaiden Tervasaaren tehdas, joka viime viikolla ilmoitti lomauttavansa tuhat työntekijäänsä loka-joulukuussa.

Tuorein lomauttaja on Tampella, joka ilmoitti eilen konepajansa koko henkilökunnan lomautuksista. Nelipäiväinen viikko alkaa tehtaalla lokakuun puolivälissä.

Jyväskylässä uhkaavat syyskuussa alkavat lomautukset pysäyttää Valmetin Rautpohjan tehtaan torstaina neljäksi työpäiväksi.

Sivu 15

Lisää israelilaispanssareita kaivautui maanantaina aemiin Beirutin hevosradan tienoilla lähellä kaupungin jakavaa vihreää linjaa.

Begin uskoo sissien lähtöön

Neuvotteluja vauhditettiin pommituksilla

Neuvottelut ja pommien räjähdykset Beirutissa sekottuivat maanantaina optimistisiin PLO-sissien evakuointiarvioihin Washingtonissa, Jerusalemissa, Beirutissa ja Pariisissa.

Israelin pääministeri Menachem Begin uskoi sissien lähtevän pian "eikä meidän tarvitse mennä Länsi-Beirutiin".

Yhdysvaltain presidentti Ronald Reagan ilmoitti olevansa hieman aikaisempaa optimistisempi ja Beirutista ilmoitettiin erikoislähettiläs Philip Habibin viimeistelevän sissien evakuoimisen kokonaissuunnitelmaa.

Muutamat Beirutissa olevat länsimaiset diplomaatit epäilivät kuitenkin vahvasti diplomaattisen ratkaisun onnistumista tässä vaiheessa. Israelin puolustusministeri Ariel Sharonkin ehätti ilmoittamaan, ettei vielä ole saatu aikaan mitään sopimusta siitä, minne PLO:n sissit evakuoidaan Länsi-Beirutista.

Samanaikaisesti neuvottelujen kanssa Israelin ilmavoimat ja tykistö sekä tykkiveneet iskivät eri suunnilta Länsi-Beirutiin ikään kuin yrittäen edelleen otetta tiukentamalla saada neuvotteluihin vauhtia. Israel ilmoitti iskujen olleen kosto edellisen vuorokauden tulitaukolouk-kauksista.

Sivu 14

Dollari jälleen huippulukemiin

Yhdysvaltain dollari kipusi maanantaina Suomessa uuteen ennätyskorkeuteen. Suomen Pankki noteerasi dollarin arvoksi 4,823 markkaa.

Dollarin voimakas nousu johtuu pääasiassa Yhdysvaltain korkeasta korkotasosta. Toinen valuuttaa vahvistava tekijä on, että USA:ssa vuotuinen inflaatiovauhti on onnistuttu painamaan 4—5 prosenttiin.

Suomessa dollarin viimeaikainen kehitys tuntuu eniten energian tuonnissa. Esimerkiksi Nesteen talousjohto kertoo kauhistuneena seuranneensa uusia noteerauksia. Yhtiöstä todetaan, että paineet kuluttajahintojen nostamiseksi ovat selvästi kasvaneet. Todennäköistä on, että anomus kuluttajahintojen nostamiseksi laaditaan elokuun lopussa.

Hiilen tuonnissa ei sen sijaan ole syntynyt minkäänlaisia huolia, vaikka kauppaa käydään yli 70-prosenttisesti dollareissa.

Sivu 18

Verilöyly juutalaisravintolassa

Sivu 14

Myrkkytynnyrien etsinnät käyntiin

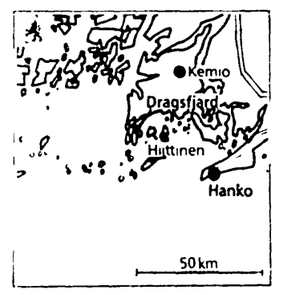

Dragsfjärdin myrkkytynnyrien etsinnät alkoivat uudestaan maanantaina. Laivaston sukeltajien tukialus Mursu lähti Upinniemestä kohti epailtya upotuspaikkaa jo sunnuntaina. Etsintöihin osallistuu parikymmentä sukeltajaa, joista suurin osa oli mukana myos Holman saaren länsipuolella suoritetuissa etsinnoissä.

Tutkimuksia johtavan komisario Tapio Toivosen mukaan etsintapaikka sijaitsee Hiittisten lansipuolisella merialueella. Tarkemmin poliisi ei suostu paikkaa maarittelemään taatakseen sukeltajille työrauhan.

Kateissa on viela noin 30 myrkkytynnyriä.

Toivosen mukaan etsintoihin ei osallistu enää poliiseja, vaan merivoimat. Virka-apupyyntö merivoimille lähetettiin jo viime viikolla. Toivonen ei kerro, onko äkillisesti löytynyt etsintäpaikka laivuri Jukka Ojarannan paljastama.

Poliisi vangitsi maanantaina yhden myrkkyjutussa pidätetyn miehen. Jos poliisi on pysynyt entisessä vangitsemiskäytännössään, vangittu on Euro Industrin toimitusjohtaja Raimo Niemelä. Niemelän pidättämisestä oli tiistaina kulunut 17 vuorokautta. Pidätettynä on lisäksi kaksi miestä.

Vuotos-savotassa vain yksi ministeri

Pelkosenniemi (HS) Ministerien keskustelutilaisuudeksi tarkoitettu Vuotos-savotta vesittyi, kun Pelkosenniemelle uskaltautui vain sisäministeri Matti Ahde. Muut kutsutuista lähettivät poliittiset sihteerinsä.

Ahde on ilmoittanut vastustavansa Vuotoksen altaan rakentamista. Rakentamisen kannattajille savotassa huudettiin ja vihellettiin. Kauppa- ja teollisuusministeri Esko Ollila julistettiin maakunnan vihatuimmaksi mieheksi.

Työvoiminisiteri Jouko Kajanojan poliittinen sihteeri perusteli altaan tarpeellisuutta sillä, että Imatran Voima aikoo poistaa Lapin tämänhetkiset sähkönalennukset vuonna 1984.

Sivu 8